

Uliv

Seffârîni, Levâmi, I, 190
(99)

18 MARE 1909

BU SAYIDA

- Hadis Rivayetinde "Ulûv-Nuzûl"
Meselesi ve Hadiscilerin "Ulûv"
Tutkusu **3** Prof. Dr. Mücteba UĞUR
- Toplumu İslahta Kur'ân'ın
Öngördüğü Bazı İlkeler **23** Dr. Muhittin AKGÜL
- Hz. İbrahim ile Hz. Muhammed
Arasındaki Derunî Bağ **41** Prof. Dr. Hüseyin ALGÜL
- "Türkçe İbadet" Meselesi **51** Dr. Halil ALTUNTAŞ
- Şâtibi'de Eğitimin Unsurları **71** Dr. Recai DOĞAN
- Diyanet İşleri Başkanlığı
Kronolojisi **99** Dr. Mehmet BULUT
- İslâm ve Hoşgörü **115** Prof. Dr. Beyza BİLGİN

DIYANET İLMİ DERGİ

CİLT: 34 • SAYI: 1
OCAK - ŞUBAT - MART 1998

Diyanet İşleri Başkanlığı Adına
Sahibi

Abdullah CEYHAN

Dini Yayınlar Dairesi Başkanı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Gaffar TETİK

(Süreli Yayınlar Şubesi Müdürü)

Mali İşler ve Dağıtım Sorumlusu

Salim GÜNEY

(Döner Sermaye İşletme Müdürü)

Yayına Hazırlayanlar

Dr. Mehmet BULUT - Alaattin KOÇAK

İDARE YERİ

Diyanet İşleri Başkanlığı
Süreli Yayınlar Şubesi Müdürlüğü
Dr. Mediha Eldem Sokak No: 35
06420 Kızılay - ANKARA
Tel: (0.312) 435 52 73 (3 Hat)
Fax: (0.312) 432 45 88
Internet: <http://www.diyamet.gov.tr>

ABONE İŞLERİ

Tel: (0.312) 435 75 51/ 107

Dergimize gönderilen yazılar Din İşleri Yüksek Kurulu Kararıyla yayınlanır. Kurulca yazılarda düzeltme ve kısaltmalar yapılabilir. Gönderilen yazılar yayınlanmasın, yayınlanmasın iade edilmez. Yayınlanan yazılara telif ücreti ödenir.

ABONE ŞARTLARI

Yurtiçi: Yıllık abone bedeli 900.000 TL. (KDV Dahil). Yurtdışı: Yıllık ABD 15 \$ / Kanada 15 CAD / Almanya 25 DM / Hollanda 25 NLG / İsviçre 25

CHF / Fransa 100 FRF / Belçika 575 BEF / Avusturya 200 ATS / İsveç, Norveç, Danimarka, 130 DKK / Öteki ülkeler için Alman Markı esas alınır. Abone kaydı için, ücretin Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü'nün T.C. Ziraat Bankası, Akay Şubesindeki 30423/112807 No'lu hesabına yatırılması ve maktuzun fotokopisi ile abonenin hangi sayıdan başlayacağını bildirir mektubun, "Diyanet İşleri Başkanlığı, Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü Kocatepe/ ANKARA" adresine gönderilmesi gerekir.

YAPIM-ÜRETİM

Recep & Fatih KAYA
Tel: (0.312) 432 54 48

BASKI

EMEL MATBAACILIK LTD.ŞTİ.

Tel: (0.312) 418 34 96
Fax: (0.312) 425 78 09

HADİS RİVAYETİNDE "ULUV-NUZÛL" MESELESİ VE HADİSCİLERİN "ULUV" TUTKUSU

Prof. Dr. Mücteba UĞUR

Ankara Üniv. İlahiyat Fak. Öğretim Üyesi

Hz. Peygamber (s.a.s.)'in inanıp tabi olarak çevresini oluşturan sahâbîler, ondan İslâm'ın iki esasını devraldılar: Kur'ân-ı Kerîm ve Sünnet. Kuşkusuz, Kur'ân-ı Kerîm asıl idi. Sünnet ise onu açıklıyor; hükümlerini uygulama yollarını gösteriyordu. Bununla birlikte İslâmî hayatın kurallarını belirliyor; sınırlarını çiziyordu. Gerek kişisel, gerekse toplumsal hayat için ilkeler ve prensipler koymasının yanında ölçüler getiriyordu.

İnen Kur'ân-ı Kerîm ayetlerinin tebliğ edilmesiyle birlikte açıklanması ve hükümlerini uygulama alanına konulması, öğrenilmesi ve öğretilmesi, hepsi de belli bir süreç içinde ve merhalelerden geçilerek gerçekleştirildi. Bu merhalelerin ilk basamaklarında dikkat çeken bir olgu vardı. Sahâbîlerin hepsi inen Kur'ân-ı Kerîm ayetlerini tedricî bir şekilde öğreniyorlardı. Herhangi bir hüküm taşıyan ayetleri ise Allah Resûlü (s.a.s.)'nin açıklamaları doğrultusunda öğrendikleri gibi onun uyguladığı şekilde hayata geçiriyorlardı. Meşhur Tâbiî Ebu Abdîrrahmân Abdullah b. Hubeyb es-Sulemî (öl. 85?/704) şu sözleriyle bu olguya işaret etmiştir: "...Sahâbîler Hz. Peygamber (s.a.s.)'den on kadar ayet öğrendikleri zaman, o ayetlerdeki ilmi ve ameli iyice bellemeden geçmiyorlardı. "Bizler, Kur'ân-ı Kerîm'i, ilmi ve ameli birlikte öğrendik" diyorlardı⁽¹⁾.

Kur'ân-ı Kerîm tebliğ ve beyanının bu merhalesinde eklenmesi gereken önemli bir husus daha vardır. O da şudur: Sahâbîlerin hepsi, gayet tabii olarak, her zaman, her yerde devamlı bir şekilde Hz. Peygamber (s.a.s.) ile birlikte değillerdi. Do-

(1) Dr. M. Muhammed Ebu Şehbe, el-Medhal li-Dirâseti'l-Kur'âni'l-Kerîm'den naklen, Dr. M. Accâc el-Hafîb, es-Sunne Kable't-Tedvîn, Kahire 1383/1963, s. 58.

0861 70733 71